

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravištvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XI.

V Celovcu, 10. februarija 1892.

Štev. 4.

Bodite vendar možje!

Nevednost našega ljudstva v šolskih rečeh nam donaša dosti grenkih ur. Čemu je šola, kakošna bi morala biti šola, česa bi se imeli otroci v šoli naučiti, koliko so naučiti se zmožni, v katerem jeziku naj se poučuje, — vse te reči so za večino našega ljudstva španske vasi, čemur se ni čuditi, ako se pomisli, da mnogi iz sedaj odraščanih nikoli niso v šolo hodili. In taki ljudje se volijo včasih celo za šolske svetovalce! Ali se je čuditi, da tak ne ve sam razsoditi, da omahuje sem ter tja in naposled to potrdi, kar učitelj reče, saj učitelj je po mislih takega kmeta vendar le tisti človek, ki bo najbolje vedel, kakošna naj bo šola. Za Koroško pa to ne velja, tukaj so učitelji skoro vsi nasprotniki slovenščine in Slovencev, in če bi prav kateri na tihem prepričan bil, da se morajo otroci poučevati v maternem jeziku, vendar tega niti povedati ne sme, gorjé mu, ako bi to storil!

Naši nasprotniki dobro poznajo to nevednost našega ljudstva v šolskih zadevah in jo znajo zlorabiti za svoje namene. Po celem svetu je navada, da se šolarji poučujejo v maternem jeziku; človek bi mislil, da to, kar je povsodi za dobro spoznano, bo tudi za Korošce dobro. Kaj še! Kar je povsodi belo, to je na Koroškem črno! Nemškutarji znajo našim ljudem tako glave zmešati, da jih je kar strah pred slovensko šolo. Ko bi v kaki trdo slovenski fari dobili nemškega duhovnika in bi jim ta po nemško pridigoval, takrat bodo verjeli, da se iz take pridige ne morejo nič naučiti, ktere ne zastopijo; da se pa otroci ne morejo nič naučiti, če jim učitelj vse le po nemško razklada, tega pa nočejo verjeti. Sami vidijo, da otroci po osem let v šolo hodijo, pa skoraj ničesar ne znajo, še tiste presladke nemščine le kako drobno vjamejo, in vendar so vselej pripravljeni se podpisati, da so te šole dobre in da nas Bog varuj slovenskih šol!

Lani se je iz Koroške odposlalo 33 prošenj za slovensko šolo. Nekatere teh prošenj so se podpisovale tudi v takih krajih, kjer nemškutarija kraljuje ter imajo občino in šolski svet nasprotniki v rokah; povsod pa se najde še nekaj takih, da slovenščine ne sovražijo, in ti so se dogovorili in podpisali za slovensko šolo. Letos pa šolska oblast

po vseh teh krajih, kjer so se prošnje za slovenščino podpisovale, pozveduje in poprašuje, ali je ljudstvo res tega mnenja ali ne. Več občinskih in šolskih zastopov je že možato odgovorilo, da ostanejo pri svojem lanskem sklepu. Dohajajo pa tudi žalostne in za Slovence sramotne novice, posebno o takih prošnjah, kjer so se le posamični posestniki podpisali. Liberalni listi poročajo o tem z velikim veseljem; liberalnim listom sicer ni veliko verjeti, vendar pa, če je le polovica res, je že dosti sramotno: nekteri iz tistih, ki so se podpisali, se bojda izgovarjajo, da niso vedeli, kaj so podpisali; drugi, da so bili zapeljani; tretji zopet svoje lanske podpise preklicujejo itd. Ali so to možje? Ne, slabši ko babe so taki ljudje. Kdor je mož, se ne bo podpisal za tako reč, ki mu ni po volji; če se je pa za kaj podpisal, bo pri tem ostal in svoje besede ne bo umaknil. Da bi bili naši ljudje koga preslepili, tega ne verujemo; kdor je podpise nabiral, je gotovo vsakemu po pravici povedal, za kaj se gre. Najbrž bo le tako res, da tisti figamožje, ki so svojo besedo pojedli in umaknili, hočejo zdaj sramoto na slovenske nabiralce podpisov zvaliti in pravijo, da so bili zaslepljeni in zapeljani. Sramota je pa tudi za tiste, ki svoje podpise preklicujejo samo iz strahu pred liberalci. Mi imamo cesarske postave, in če se tistih držimo, nam nobeden nemškutar in liberalci ne sme nič zalega storiti. Naj še toliko vpije, udariti vendar ne sme, in ko bi to storil, bo kaznovan.

Zato pa vam rečemo: ne bojte se jih toliko, bodite možje in ne pustite, se od vsake muhe strahovati; ostanite pri svoji besedi, in če ste spoznali, da je slovenska šola prava za nas, in ste se za njo podpisali, morate vendar sami spoznati, da je to velika sramota za vsakega, kdor je tako malo mož, da svoj podpis iz strahu pred liberalci ali pred učitelji sploh prekličie!

Govor poslanca g. dr. Gregorca

v 90. seji državnega zbora dné 16. decembra 1891.

(Po stenografičnem zapisniku.)

(Dalje.)

Govoriti mi je sedaj o dogodbah, ktere so se vršile v Celju za časa cesarjeve navzočnosti o pri-

liki vojaških vaj, ktere dogodbe so nas Slovence globoko užalile. Mesto vsprejelo je cesarja slovesno. Žal, da je porabil nemški mestni zastop to cesarsko slavnost za neprimerno, obžalovanja vredno nemško-národno zdražbo.

Slovenskim društvom se je udeležba pri slavnostih zabranila in slovensko pevsko društvo, kterege sedež je po pravilih v Celju, moralo je iz mesta ven in še le po dolgih in ponižnih prošnjah posrečilo se mu je dobiti privoljenja, da je smelo presvitlemu cesarju zunaj mesta v slovenski občini „Celjska okolica“, prirediti primerni pozdrav. — Ta pozdrav uspel je izbornu, vzlic temu, da so iz bližnjega mestnega vrta nekteri nemškutarji Celjani hoteli na nedostojen način motiti petje, kar je Njega Velečanstvo cesar zapazil z vidnim nezadovoljstvom.

Za to netaktnost odgovorna je samoupravna mestna oblast Celjska in zato se nočem dalje s tem baviti. Vse drugače pa je z ondotnim okrajnim glavarjem. Nemški ta gospod imel je tedaj najlepšo priliko pokazati, kako se je obnašati avstrijskemu uradniku v upravnem okrožju, kjer je več národnostij, kako je treba nasproti vsem národom ravnati dobrohotno, nepristransko in pravično. Tega pa ta gospod ni pogodil. Pridružil se je odkrito za nas žaljivim demonstracijam mestnega zastopa Celjskega, podpiral jih je in varoval s svojo uradniško oblastjo.

Evo nekoliko dokazov za to: Prvo je to, da ni pustil, da bi se predstavili in poklonili presvitlemu cesarju župani slovenskih kmetijskih občin in trgov. To nezasluženo ponižanje moralo je te poštene in za javni blagor požrtovalno delujoče može toliko bolj razžaliti, ker je kmalu potem pri vojaških vajah v Schwarzenau-u presvitli cesar milostno vsprejel ondotne župane.

Hrvatje in Slovenci imado starodavno navado, da pozdravljajo svoje vladarje z „Živio“-klici. — Slovenski klici pa so gospodu okrajnemu glavarju Celjskemu zoperni in zato jih je na kratko prepovedal. Vozeč se pred cesarjevim vozom z županom mesta Celja, kričal je, ne zmeneč se za svoje dostojanstvo, med mnogobrojno zbrano slovensko občinstvo: „Živio ne smete klicati“.

Uprašan od presvitlega vladarja o národnostnih razmerah, odgovoril je neresnično: „Kmetiske ob-

Visok izgled prave pobožnosti.

Dné 18. januarja t. l. umrl je na Dunaju nadvojvoda Karol Salvator, ki je bil prvi vzor krščanskega soproga in očeta, prevzvišen izgled prave vernosti nam vsem. Rajni je bil rojen dné 30. aprila 1839. leta; umrl je tedaj v lepi moški dobi 53 let. Pobralla ga je „influenca“ ali hripa, ki je v zadnjem času prinesla smrt mnogim visokim gospodom. Spomin umrlega nadvojvode bode mil in nepozaben vsem, ki so ga poznali; kajti bil je veren sin naše svete cerkve, kakoršnih je le redko najti med visoko gospodo. — Sveti Oče Pij IX. sami blagoslovili so v Rimu poroko nadvojvode z Marijo Imakulato, kraljevo princesinjo sicilijansko, in ta blagoslov je donesl mnogo sreče.

Prav ganljivo je slišati, kaka pobožnost je vladala vso hišo nadvojvode Karola Salvatorja. Vsako jutro bila je vsa družina skupaj pri sv. maši, pri kateri sta duhovniku stregla po dva nadvojvodi; rožni venec in druge pobožnosti so bile v tej hiši prav udomačene.

„Kakoršno je življenje, takšna je smrt.“ Resničnost tega izreka pokazala se je pri rajnem Karolu Salvatorju. Kakor je prav krščansko in pobožno živel vse svoje dni, pokazal se je tudi v smrti vernega katoličana.

Zbolel je dné 8. t. m. Še dné 14. januarja bil je z vso svojo družino pri sv. obhajilu ter je tako obhajal obletnico smrti svoje hčere. Ko je pa potem po noči nevarno zbolel, poprosil je takoj, naj ga previdijo s presv. popotnico. Ob treh po noči nesel je domači duhovnik, obdan od 12 slu-

žabnikov z gorečimi svečami, sv. Rešnje Telo iz domače kapele k bolniku. Z največjo pobožnostjo sprejel je svojega Zveličarja, da bi ga Oni, kteremu je služil vse svoje dni, spremljal na težkem potu v večnost. — Zatem se je nadvojvoda zahvalil svoji ženi in svojim otrokom za vso njihovo ljubezen. Tudi svojim poslom je posebej izrekel zahvalo za njih zvesto postrežbo, ter jih prosil odpuščenja, ako bi bil morda koga razžalil. Prosil je tudi vse, naj se njega spominjajo tudi po smrti. K svojemu spovedniku pa je dejal: „O kako srečen sem sedaj!“

Ko se je bližal trenutek smrti, zbrali so se soproga in otroci (5) okoli postelje umirajočega. Dva duhovnika molila sta glasno cerkvene molitve za umirajočega, navzoči pa so jima odgovarjali. Na majhni mizici gorela je sveča, na odeji pa je ležal smrtni križec, kterege je papež Pij IX. blagoslovil posebej za rajnega nadvojvode. Med molitvami sv. cerkve, brez vidnih smrtnih težav, po treh popoldne dné 18. jan. zatisnil je blagi nadvojvoda Karol Salvator za vselej svoje oči, a ž njim je umrl mož, ki je v vsem svojem življenju zvesto služil svojemu Bogu, lep zgled vernosti in pobožnosti dajal vsem, ki so ž njim občevali.

Ko so truplo umrlega položili v krsto, sta pri tem delu ljubezni pomagala vzvišena žena in starejši sin. Pod obleko so dali mrliču škapulir blažene Device Marije in majhen srebrni križec, kterege je rajni dobil že kot otrok od svojih starišev, in kterege je nosil skozi celo življenje. V roci je držal prej omenjeni večji križec in rožni venec. V krsto so položili nekaj spominkov, v srebrni skatljici pa listino s kratkim popisom življenja umrlega

nadvojvode. Ta životopis se v slovenski prestavi glasi tako-le: „To je truplo nadvojvode Karola Salvatorja. Bil je sin nadvojvode Toskanskega Leopolda II., rojen v Florenci dné 30. aprila 1839. l. Za soprogo je vzel princesinjo Marijo Imakulato, hčer kralja Sicilijanskega. Poročil njiju je sv. Oče Pij IX. v Rimu v kapeli Vatikanske palače. Po čistosti življenja, zakonski zvestobi in ljubezni do svojih otrok bil je zgled vladarjem in ljudstvu. Z največjo zvestobo služil je katoliški veri, sveti cerkvi in njenemu poglavarju rimskemu papežu. Vselej je ljubil pravico in resnico. Umrl je na Dunaju dné 18. januarja 1892. l.“

Ko so rajnega iz mrtvaške sobe prenesli v domačo kapelico, molila je vsa družina pri njem dolgo časa. Zvečer zbrala se je zopet v kapelici krog krste in molila rožni venec; drugo jutro pa je vsa družina za rajnega pristopila k sv. obhajilu. Kako blagodejno nam mora sree ogrevati taka živa vernost, in resnična pobožnost tako visokih krogov!

Pogreb bil je jako slovesen dné 21. januarja ob 4. uri popoldne.

Tako je kot veren kristjan živel in umrl avstrijski nadvojvoda Karol Salvator, ter v življenju kakor v smrti dajal izgled prave kreposti in vernosti višjim, kakor nam vsem! Bog mu daj večni mir in pokoj!

Smešničar.

Sodnik: Že trikrat ste bili letos kaznovani. Kaj vas je pa zdaj spet sem pripeljalo?
Potepuh: „Žandar.“

čine so slovenske, mesto Celje in vsi trgi razen Braslovč pa so nemški. To, gospoda moja, pa ni resnično, kar se da statistično dokazati.

Oprostite, da navajam številke. V obsegu okrajnega glavarstva Celjskega prebiva 130.097 Slovencev in 7867 Nemcev. V mestu Celju je 4655 Nemcev in 1557 Slovencev: v vseh štirinajstih trgih tega okraja prebiva poleg 1227 Nemcev 6757 Slovencev. Malenkostne manjšine so v trgih:

Gornji grad	poleg 779 Slovencev	8 Nemcev
Šmarje	" 270	" 7 "
Št. Jurij	" 418	" 6 "
Braslovče	" 311	" 2 "
Vransko	" 621	" 2 "

v Mozirju, Ljubnem, Lučah in v Rečici pa so sami Slovenci, in nijeden Nемеc.

Politični naši nasprotniki vedo povedati o Slovenceh marsikaj slabega in nam le neradi pripoznavajo kake kreposti; eno pa nam morajo pripoznati: našo neumevno, neizcrpno potrpežljivost. Nemške uradnike imamo in se jih še ne branimo; uradnike, kateri ne znajo našega jezika pravilno govoriti, in vendar se nam še smilijo — sam sem bil priča temu — ako so nam pokazali le malo naklonjenosti. Toda vsake potrpežljivosti je kdaj konec in tako tudi tukaj.

Gospoda moja! Ako zlorablja c. k. uradnik svojo oblast, da pokaže osebno mržnjo proti dotičnemu narodu, kakor je to storil okrajni glavar v Celju, tako je to čez mero; ako predstojnik politične uprave naše župane zato ker so Slovenci, ne zmatra vredne, da bi stopili pred svojega cesarja in če nam prepoveduje pozdravljati ljubljeneje vladarja v narodnem jeziku in po starodavni navadi, tako je s tem užalil najsvetejša narodna in cesarska čuvstva; ako se pa končno predrzne, usiljevati se med nas in našega cesarja in ga prevariti in slepiti z neresničnimi trditvami, tako je to predrznost, za katero ne najdem parlamentarne besede.

Usojam se obrniti na slavno vladno: Ako slavna vlada ume in spoštuje našo 600letno neprestano cesarsko zvestobo, našo požrtvovalnost, katero smo vselej in pri vsaki priliki izkazovali, potem naj nas reši takih uradnikov.

Gospoda moja! To kar sem povedal, je dokaz, da je nemško-liberalna stranka preganjala grofa Taaffeja mnogo let prav po krivici. Saj je vendar vzdržal ves uradniški stroj, kakor so si ga ustvarili Nemci, in dal jim ga je vedno na razpolaganje, kedar je bilo treba. Sicer pa je storil še več. Tej stranki na ljubo se ubija s češko spravo, njej na ljubo moral je odstopiti Dunajevski, njej na ljubo uraduje minister Gautsch liberalno, protikonservativno in protislovansko.

Skratka, tudi za časa grofa Taaffeja imela je nemško-liberalna stranka popolno svobodo, priliko in sredstva, delovati za svoj glavni smoter, namreč za nemško, centralistično, enotno državo v Cislajtaniji, in v zvezi temu je še daleč od svojega cilja, dalje, nego kdaj poprej. Eden najodločnejših poslancev levičarskih, gospod grof Wurmbrand, je v predzadnjem svojem govoru v tej visoki zbornici rekel nenavadno besedo. Rekel je, da je od svojih predgovornikov „le bore malo slišal o potrebi, da se kot enotna država razvijemo nasproti Ogerski“. To je popolnoma prav. Slovanska večina take enotne države ne mara, saj je že misel o osebni enakopravnosti za nas Slovence pravo strahilo. Taka osebna enakopravnost se nam ne vidi primerna in zato jo odklanjamo. Čudno se opombe g. grofa Wurmbranda o češki spravi. Iz začetka bil je proti njej; ko je pa doznaval, da bode ta sprava veljala samo za nemško manjšino na Češkem, ne pa za slovenske manjšine na Štajerskem in na Koroškem, bil je ves ginjen in čestital grofu Taaffeju. To je bil gotovo ginljiv prizor in nehote se spominjam samopašne priprostosti tistega kmeta, ki je molil: „Sveti Florijan, varuj mojo hišo pa prižgi druge.“

Plemeniti grof Wurmbrand je deželni glavar na Štajerskem, torej v deželi, v kateri biva glasom zadnje ljudske štetve nad 400.000 Slovencev. To ga ni motilo, obratno, morda celo vspodbudilo, da nas je v tej zbornici imenoval nevarne sanjače — in zakaj? Zato, ker smo slovenski in hrvaški poslanci imeli dné 2. oktobra 1890 v Ljubljani shod in ukrenili potegovati se za slovensko-hrvaško upravno skupino, kar je po sodbi g. grofa državi nevarno podjetje, celo v tem slučaju, ako Slovenci in Hrvati o tem le sanjajo. No, jaz sem bil sam pri tem shodu in izreči moram, da je izmed vseh treh navedenih točk le ena resnična, ta namreč, da se je shod vršil. Neresnično pa je, da se je tedaj sklenilo, potezati se za slovansko upravno skupino, neresnično pa je tudi, da bi bila taka slovanska upravna skupina državi nevarna. Sicer bi bil pa želel, da je plemeniti grof izprašal politično svojo vest in premišljal o uzrokih, kako to, da je Slovencev na Štajerskem in na Koroškem že neznošno sedanje stanje, da se jim vidi kot rešilno

sredstvo le še deželna ločitev; videl bi bil, da zadene glavna krivda ravno njegovega tovariša na Koroškem in njiju nemško-liberalne somišljenike, oziroma njiju ošabno preziranje in oviranje in trdni sklep, uničiti slovensko manjšino. Seveda on trdi, da nočejo ponemčevati, ali oni to delajo in dokazi so uničujoči. Mi Slovenci bili bi prvi voljni, priznati hvaležno, ako bi nas ne namerjali ponemčiti.

(Dalje sledi.)

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (Prošnja do koroških rodoljubov.) Znana je najnovejša naredba na koroških „dvojezičnih“ šolah, da bi se imela slovensčina skozi tri ure na teden učiti. Nam pa nič ni znano, kako se ta naredba izvršuje. Zato prosimo rodoljube, naj nam poročajo, ali se te ure sploh in redno držijo, koliko otrok ostaja v slovenskih urah, in kjer jih je malo, naj nam naznanijo uzroke. To je za nas važno vedeti, da se vemo potem dalje za pomoč obrniti in se pritožiti na pravem mestu. Tudi bodo rodoljubi prav storili, ako kmete poučujejo, da naj otrok nikar ne odvrtača in oproščajo teh slovenskih ur. Če družega ne, se bodo otroci v teh urah vsaj slovensko brati naučili, in to je že boljše kakor nič v takih krajih, kjer nemamo upanja, da bi že kmalo dobili slovensko šolo.

Iz Celovca. (Bolnišnica usmiljenih bratov v Št. Vidu) nam je poslala svoje poročilo. Iz tega posnamemo, da je lani sprejela 1007 bolnikov; od teh jih je bilo 751 ozdravljenih, 202 zboljšanih, in le 43 jih je umrlo. Iz tega je že vidno, da imajo bolniki modrega zdravnika in dobro postrežbo. Iz družega vira smo še zvedeli, da je prišlo to zimo 36 bolnikov s pljučnico v bolnišnico usmiljenih bratov in da so bili vsi ozdravljeni razun enega, kterege so pa že umirajočega prinesli. — Samo po sebi se razume, da se pri sprejemanju bolnikov ne gleda na narodnost. Če ravno je bolnišnica v nemškem mestu, vendar je bilo med bolniki skoraj polovica Slovencev. — Ta bolnišnica je velika dobrotnica za kmete. Če namreč kak posel ali delavec zboli in gre v deželno bolnišnico, mora občina za njim plačati; kdor pa v bolnišnico usmiljenih bratov gre, tukaj pa ni nobenih plačil za njim. Zato pa prosimo vse Slovence, če ti bratje pridejo pobirat, sprejmite jih prijazno in dajte za bolnike, kolikor lahko date.

Iz Celovca. (Varujte se sleparje v!) Mesar Kr. iz Celovca je pri nekem kmetu na Grobniškem polju kupil par volov, pa jih še ni odgnal. Neki slepar to zve, gre h kmetu in reče: „Zdaj sem prišel po vole, mesar Kr. me je poslal.“ Kmetu je čudno zdelo, zakaj mesar ni poslal po vole navadnega gonjača. Slepar se je izgovoril, da je tisti šel na drugi kraj. Kmet tedaj žene vole na tehtnico. Tisti, ki je tehtnico imel, svaril je kmeta, naj ne dá volov neznanemu človeku. Zdaj se je kmet res ustavil. Slepar se je pa še hotel lepega delati in je imenoval dva kmeta v okolici, češ, da ga poznata. Ko pa enega tistih pokličejo in je rekel, da tega človeka nič ne pozna, jo je slepar hitro popihal. — Nekemu drugemu sleparju je šlo pa boljše od rok, ki je po Celovcu babice goljufal. Zato je pa najbolje, da človek neznanim ljudem nič preveč ne zaupa.

Iz Št. Jurja nad Celovcem. (Nemškutarija v cvétu!) G. Mohorjan piše v prvi številki „Mira“: „Še na slabšem je Št. Jurij pri Celovcu, ker pravijo, da tam slovensčina že umira. Mi pa mislimo, da ne umira, ampak da le spi, pa nikogar ni, da bi jo zbudil.“ — Žal, da moramo tem besedam le prav dati, in jih popolnoma potrditi, ker smo pri nas v narodnem oziru tako na slabem, kakor le malokje drugod; nemškutarska pšenica je tu v polnem cvétu. Laži-liberaluhi in vsi tisti, ki z vsemi močmi vlečejo le na nemško stran, trobijo v jednomér v znani rog, da je nemščina tako blažena, da se je moramo Slovenci kar na nos na vrat prej ko mogoče okleniti, če nočemo pasti v pogubo. Kako lažnjive in puhle so pa te besede nasprotnikov, kaže se prav jasno pri nas. Kajti malokje boš našel toliko nezavednosti in malomarnosti v vsakem oziru, kakor pri nas, in tisti „fortšrit“, o katerem liberalci toliko vedó praviti, kaže se nam v prav slabi luči. — Res pri nas slovensčina že umira, in težko, da bi jo še kdo prebudil, kajti tisti novošegni liberalni in brezverski veter, ki vleče iz Celovca, okužil je že ves naš kraj. To se je posebno pokazalo, ko so zidali našo šolo. Nek kmet je za šolo hotel zastoj dati potrebne zemlje, da bi šola prišla v sredi občine in bližje h cerkvi. Pa liberalci, ki se cerkve bojijo, kakor sam „Bog ga nas varuj!“ sv. križa, tiščali so, celovski gospódi na ljubo, le na to, da je morala šola kolikor mogoče proč od cerkve tja k državnim cestim, kjer drdanje vozov in kričanje ter streljanje vojakov na bližnjem „vresu“ dan na dan moti šolski pouk. In za to šolo morala je občina plačati nad 6000 gld.,

pa v izbi učitelja niti peči ni bilo! Tako „osrečuje“ nemškutarski liberalizem svoje pristaše! — Veliki zvonec nosijo v naši občini nekteri privandanci, ki so se brzkone tam kje v „rajhu“ nasrkali visokonemškega duha, ki se pa kot „tudi-Slovenec“ vselej oglašajo takrat, ko se jim zdi na migljaj iz Celovca potrebno, ziniti katero zoper koroške Slovence. To so pokazali n. pr. lani, ko je minister Gautsch v državnem zboru z vso močjo udrihal po koroških Slovenceh. Naš liberalni šolski svet, ki naj bi se raje brigal za druge krvavo potrebne reči, takrat ni vedel nič nujnejšega napraviti, kakor ministru odposlati zahvalen in priznalen telegram (za kaj? — brzkone sam ni vedel!). Duševne očete temu telegramu imamo sevé iskati med Celovsko visoko gospódo, ki bi nas Slovence najraje utopila v žlici neslanega kropa, in ktereje naši občinski „prvaki“ služijo le za igračo. Boter dotičnemu telegramu pa je bil znani nemškutar, vrtnar naše koroške kmetijske družbe, kteremu se takoj, da le usta odpre, pozna, da ni nemške gore list, da ga je marveč došla češka mati. Ta prenapeti človek, ki nemščino komaj lomi, še s par drugimi ukazuje v naši občini po navodilu in volji Celovških škricmanov. Ne bo mi treba še posebej poudarjati, da pri vsaki priliki skuša poveličevati nemško-liberalno glorijo in se noče več spominjati sklade, iz ktere je jedel v svojih mladih dneh.

Od Gline. (Duhovniki pa šola.) Ko so zadnjič „bauernbunarji“ na Rudi mlatili zopet svojo prazno, liberalno slamo, govoril je tam nek kmet Tomaž Rupp p. d. Fišer iz Šmartna: „da duhovniki sploh nimajo pravice, zmeniti se za šolske zadeve, ker nimajo otrok in zato tudi ne skrbi za nje!“ — Tri sto medvedov! Ti so jo pa „pogruhtali“, mislil sem si, ko sem to bral. Kakšni modrijani, glejte jih no! Tedaj duhovniki v šoli nič nemajo govoriti! To bi sevé dobro dišalo našim liberalnim „bauernbunarjem“, ki pri vsaki priliki pokažejo svoje „liberalne“, duhovnikom in naši sv. veri sovražne rozičke; potem bi vsaj brez skrbi mogli sami ukazovati v šoli in prav po svoje „skrbeti“ za svojo deco. — Nam se pa ravno narobe prav zdi. Tudi duhovniki plačujejo svoje davke in doklade ter tako pomagajo vzdrževati šolo. Namen ljudskih šol je, kakor pravi šolska postava: mladino vzrejati v versko-nravnem duhu. Da se to zgodi, nad tem mora paziti sv. katoliška cerkev, oziroma duhovniki. Zato pa imajo duhovniki v šoli prav mnogo in zelo važnih reči govoriti, bodi to potem ljubeznjivemu „bauernbundu“ ljubo ali ne! Ravno duhovniki morajo se zatorej tudi prizadevati, da pri nas slovensčina v šoli dobi več pravic, ker oni najbolj spoznajo, da otroka ni mogoče v verskih rečeh poučevati v tujem jeziku, kterege otrok ne razume. Slovenski otroci morajo znati slovensko brati, ker sicer ne morejo čitati in se učiti slovenskega katekizma. Ako tedaj duhovniki vidijo, da se slovensčina po naših šolah tako na stran poriva, da otroci niti svoje matere besede brati ne znajo, potem nimajo samo pravice, marveč celo sveto dolžnost, za to se potegovati, da se šole tako uravnajo, kakor zahteva zdrava pamet. Poklic duhovnikov je, da so vernikom postavljeni za dušne pastirje; v svoji vesti so zato zavezani, vernike prav poučevati v verskih resnicah; oni imajo dolžnost, otrokom razlagati katekizem in jih učiti pravo krščansko življenje. Ker pa duhovniki vidijo dan na dan, da zavoljo preobilne nemščine v naših šolah trpi verski pouk škodo, morajo se potegovati in truditi, naj se šole tako uravnajo, da se otroci v njih lahko in dobro naučijo najimunitnejše vednosti: večnih resnic sv. katoliške vere! — Toliko bodi v kratek odgovor praznim čenčam „bauernbunarskih“ pr-rokov! — n.

Iz Žabnice. (Razne novice.) Že precej časa je preteklo, odkar ste prejeli, gospod urednik, zadnje poročilo iz naše vasi. Med tem časom stopili smo tudi pri nas v novo leto sicer z nekim strahom, vendar s sladko nado, da nam bo Bog tudi v novem letu podelil srečo in blagoslov. Božič je bil letos kaj krasen; nikjer ni bilo sledu o snegu, vsa narava je bila še zelena, in že smo se bali, da bo letos sploh sneg izostal. Za nas bi to ne bilo prijetno. Iz oddaljenih senočetij zamoremo le o zimskem času na saneh izvoziti seno na dom; hvala Bogu, zdaj smo rešeni vsake skrbi, ker že pokriva zemljo toli zaželjeni sneg. — Godile so se pa še druge pomenljive reči! — O božiču imeli smo občinske volitve. Ko beremo v časopisih, koliko truda in boja, koliko prask prizadevajo drugod volitve, pač smemo biti veseli in zadovoljni, da pri nas vse tako gladko brez najmanjšega hrupa izteče. V naši občini živé malo da ne sami Slovenci in med njimi ni nemškutarjev, ki bi nasprotovali na vse kriplje našim težnjam; in ko bi utegnil kdo kazati drugo lice, bi mu le malo pomagalo, ker vsi drugi stojé trdno kakor naše skale: „za vero, dom in cesarja!“ — Za župana se je izvolil zopet dosedanji župan, vrli narodnjak g. Luka Fruhstuk; tudi vsi drugi zastopniki, bodisi v občinskem odboru ali v šolskem sovetu, so vseskozi značajni,

vzorni možje. — „Slovenci smo in hočemo ostati!“ to je naše geslo; zatorej ljubimo goreče svoj materni jezik, milo slovenščino. Mi pa tudi ne sovražimo nemščine in se je ne branimo učiti. Vendar, da bi svoj jezik zanemarjali in se učili nemščine na škodo materinščini, to nam noče v glavo iti! V naših prsih bije verno slovensko srce, zato tirjamo za našo šolo slovenski učni jezik, in ko se bo otrok pričel materinščine, tedaj še le se naj uči tudi nemški na podlagi slovenščine. Trdno upamo, da se bo prošnja, ki je romala v jeseni na Dunaj, kmalu ugodno rešila! — Da ne sovražimo nemščine, priča najlepše, da vsak izmed nas toliko nemški zna, kolikor potrebuje za občevanje s sosedi Trbižani. Mi smo do cela prepričani o resnici reka: „Kolikor jezikov kdor zna, toliko ljudij on velja!“ Mi veljamo torej vsak za dva, Nemec le za enega. — Da pa cvete prav bujno med nami narodna zavest, pokazalo je sijajno novo leto. Ko je prišla med nas prva številka „Mira“ v krasni novi obliki, oglasilo se je hitro deset novih naročnikov! To veselo znamenje nam je porok, da ljubijo naši vaščani goreče slovensko domovino. Akoravno so ljudje le bolj revni, vendar žrtvujejo radi za dobro stvar težko zaslužene novce. Zato jim gre tem večja slava in čast! — Prepričani smo tudi, da bodo verni naši domoljubi napeli vse strune, da zraste število udov pri „družbi sv. Mohorja“. Udnina znaša le bori goldinarček, s katerim pa se ne dá primerjati šestero krasnih knjig. O lepoti in vrednosti teh knjig govoriti — bilo bi vodo v morje nositi. S tem hočemo le opozarjati predrage rojake, da se že bliža skrajni čas za vpisovanje v družbo sv. Mohorja. Naj se torej vsak, ki se še ni vpisal, podviza in skuša pridobiti kolikor mogoče novih udov. Ne varamo se, da bodo vrli vaščani tudi pri tej priliki pokazali svoje domoljubje v tako krasnem svitu, kakor ob novem letu ter bodo tudi naša občina postala krepka veja košatega drevesa — „družbe sv. Mohorja“.

Iz Ziljskih Blač. (Prošnja za slovensko šolo.) Ker je tudi iz naše vasi romala prošnja za slovensko šolo na Dunaj, prišel je dné 17. jan. okrajni glavar iz Št. Mohora, da bi se prepričal, ali izraža prošnja res željo podpisanih posestnikov, ali je kdo drugi zakrivil to sedanji šoli neugodno izjavo. Na vprašanje, kaj jih je k temu napolilo, sta v imenu vseh podpisanih mož posebno dva vrlo odgovorila v tem-le smislu: „Skušnija nas uči, koliko nam more koristiti sedanja uredba naše šole, zato želimo, da bi se naša mladina učila slovenski. Res je, več jezikov človek zna, bolje je, zato se naj učijo naši otroci nemščine, a še le, ko znajo materinščino. Tako jih šola ne bo zastoj mučila, ker se bodo potem drugega jezika lažje učili.“ To bodi tudi v odgovor lažnjivim „Freie Stimmen“ na članka, ktera so prinesle zadnje dni l. leta in v drugi polovici pretečenega meseca. V prvem kvasijo, da večina podpisanih kmetov ni vedela, za kaj se gre, v drugem, da so preklicali vsi svoje podpise, ker so bili varani. Tako sodijo „Fr. St.“! Ali so vsaj hotele resnico pisati, ne vem in moram dvomiti, ker je znano, kako rade uplivajo na „javno mnenje“. Morda jih nagibajo tudi razmere v lastnem taboru, da o dotičnih kmetih tako sodijo. Gotovo je: resnice niso zadele. Zato se pa presneto malo zmenijo, češ, saj ni prvokrat, zadnjikrat tudi ne. — Vrlo se potegujejo tudi naši sosede v Štebnu za svoje pravice. Gori omenjeni dan je krožil spis, v katerem se izraža zadovoljnost s sedanjo šolo. Lovili so se za to izjavo podpisi onih, ki so se prej bili izrekli za slovensko šolo, toda lovilo se je zastoj! Kljub temu pa trobite naši nasprotni glasili iz Celovca in Beljaka v svet: Preklicali so svoje podpise, ker so bili pri nabiranju podpisov za slovensko šolo prekanjeni. — Potrpežljivo pero! Pomilovanja vredni bralci!

Iz Št. Lipša pri Mostiču. Žalostno je vse, kamor se ozremo. Slovenska pridiga, pa nemško petje, slovenski otroci, pa nemška šola. Za bornih 500 goldinarčkov so naši farmani prodali svojo šolo in otroke nemškemu šulferajnu, kakor je enkrat Ezav svoje prvenstvo za skledo leče prodal. — Zrak je tu okužen po zloglasnih liberalnih naukih. Ljudje pravijo, da neki liberallec lansko leto na predvečer sv. Cirila in Metoda ni mogel od jeze strpeti, ko je pogledal na tako množico kresov, in da je torej svojo jezo in zavest v vinu utopil. Bog mu pomagaj! — Kako se otroci v tamošnji šoli nemško olikajo, mi je pravil neki duhovnik, ki je enkrat lani skozi vas šel; otroci so ga namreč že nemško pozdravljali, rekoč: „Kristi kot“ (t. j. slovensko: „Bog te pozdravi“). Uboge sirote!

Izpod Obirja. (Svoji k svojim.) V nekem slovenskem listu sem bral, da se hočejo goriški Slovenci odločno poprijeti načela: „Svoji k svojim“. Isto nasvetujem tudi za Koroško. Veliko boljše bi se godilo koroškim Slovincem, ko bi ne bili take pohlevne sirote. Mnogo je mestjanov in tržanov, bodisi kupčevalcev ali rokodelcev, ki živijo večinoma od slovenskih grošev, pa nemajo za Slovenca drugega ko zasmehovanje ali pa celo sovra-

štvo; to pa je gotovo, da se pri vsakih volitvah in pri vseh prošnjah Slovincem nasproti postavijo. Nezavedni kmetje pa za to nič ne porajajo in še zmirom k takim ljudem kupovat hodijo. Postanimo bolj trdi, kakor so naši nasprotniki. Oni od svoje krivičnosti ne odjenjajo niti za las; oni nas hočejo siloma ponemčiti in naš jezik iztrebiti iz dežele; z vsakovrstnimi praznimi pregovori in zvičajami nam zabranjujejo slovenske šole. Pri volitvah nas skušajo povsodi potlačiti, da bi bila vsa dežela v oblasti nemških liberalcev. Če bomo pa mi le pri naših, slovensko-katoliških trgovcih in rokodelcih kupovali, se bo liberalnim mestjanom in tržanom kmalu mošnjček sušiti začel in postali bodo z nami bolj prijazni in bolj ponižni. Morda bo še kateri zavoljo dobička k nam prestopil ali pa bo vsaj umolknil in politiko pri miru pustil. To bi bilo že nekaj. Zatorej še enkrat povdarjam: Kupujmo le pri takih trgovcih in obrtnikih, ki nam Slovincem niso nasprotni. Svoji k svojim!

Iz Tinj se nam piše: Mnogo kmetov je tu podpisalo prošnjo za slovensko šolo. Komaj je to izvohal naš učitelj Stoc, ki je tudi tajnik občine, je sklical občinski odbor, ki je dal ugovor proti tej prošnji. Ko pa je prišla prošnja nazaj, bili so dné 28. decembra preteklega leta zaslišani tisti kmetje, ki so se podpisali. Če bi se le shujskano ljudstvo ne dalo tako zapeljevati. Tinjčani! Pomislite, da se vaši otroci naučijo bolj nemški v šoli, ko bi bila uravnana tako, kakor slovenska naša stranka hoče. Nadučitelj Stoc, ako je resnicoljuben mož, mora sam potrditi, da z nemškim jezikom v Tinjski šoli prav slabo stoji, da se otroci nemški v nemškutarški šoli ne naučijo nič. Tako je enkrat sam rekel nekemu drugemu učitelju. To sem sam na svoja ušesa slišal.

Iz Podjunske doline. (Zmaga v Doberli vesi in še marsikaj.) „Slava! Živio!“ kličejo si rodoljubi, ko se srečujejo. Spet je padla ena nasprotnih trdnjav: pri volitvi v Doberli vesi so Slovenci občino v roke dobili s sijajno zmago v 2. in 3. razredu. V 3. razredu je bilo naših glasov 78, nasprotnih 25 do 30; v 2. razredu naših 40, nasprotnih 10 do 15. Posebne hvale so vredni volilci iz Doberle vesi, in iz vesi Kazaze in Metlovo, ki so se polnoštevilno udeležili. V Metlovem je 30 volilcev, pa je le en sam doma ostal zavoljo težke bolezni in še njemu je bilo hudo, da ni mogel iti. Takih navdušenih Slovencev bi potrebovali po vseh slovenskih občinah, potem bi bilo gotovo kmalo bolje! Slava in čast pa tudi vsem onim, ki so nas srčno podpirali in nas vodili v tem boju. — Iz Šmihela sem zvedel veselo novice, da misli tamošnja vrla občina upeljati slovensko uradovanje in v ta namen najeti slovenskega tajnika, znanega rodoljuba. Tudi v Globasnici na kaj tacega mislijo, in ne dvomimo, da se jim bo hitro še Doberlaves pridružila in bodo potem v njih kolo tudi druge občine stopile. To bi bilo pač hvale vredno; Bog daj, da možje pri tem namenu ostanemo! — V Globasnici je učitelj Zenkl nabral nekaj podpisov zoper slovensko šolo. Mi mu pa odgovora ne bomo dolžni ostali. Tega pač v nobeni deželi ni, da bi se učitelji ukladli ministromu prepovedi toliko mešali v politično agitacijo. — Protestu nemškutarjev zoper volitev v Globasnici deželna vlada ni ustregla. Med pokom možnarjev se je v sredo dné 3. t. m. potrdil prejšnji slovenski župan poštenjak.

Iz Podjunske doline. (Kaj bi bilo z ribištvo?) Ne bom nič novega povedal, ako rečem, da se kmetu slaba godi. Davki zmirom rastejo, posli hočejo zmirom več plače, pa jih še težko dobiš, ker vse v mesto sili; dohodki kmetovi pa so vedno enaki, še rajši piclejši od prejšnjih let, kajti letine so borne, boljše les je pa že posekan. Pri takih razmerah, če se hočemo na svoji zemlji obdržati, bomo morali na to misliti, kako bi svoje dohodke zboljšali. Sadjere je, kjer je kraj za to, so bomo morali bolj pridno lotiti. V nekterih deželah, kakor na Štajerskem, Gornjem Avstrijskem in drugod skupijo kmetje veliko denarja za prodano sadje. — Pa še neka druga reč mi je prišla na misel. Na Koroškem imamo več jezer; pa nobeden se ne zmeni za ribištvo, menda tudi ni kaj prida rib v njih. Ni vsaka riba za to, da bi se lahko prodala; treba bo v teh jezerih zarediti zlahtnih rib in jih krmiti (futirati), dokler so mlade, potem se zna še le zarediti toliko zlahtnih rib, da se bo ribištvo splačalo. V Celovcu je malokdaj kaka riba na prodaj, in vselej zelo draga, akoravno je veliko jezero blizu. Vrbsko jezero in ribištvo v njem je pač čisto zanemarjeno. Ko bi mi tedaj lepih rib zaredili, bi jih v Beljak in v Celovec lahko prodajali. Seveda pa tudi drugam, in če bi ribič včasih še sam kako ribo snedel, nič ni na zgubi, se pa kaj drugega prihrani. Pa mi kmetje se zdaj še ne zastopimo na to, kake sorte ribe bi se prilegale v naša jezera in kako jih je mogoče zarediti. Na Kranjskem imajo pa izvrstne ribarje. Zato prosimo naše katol.-polit. in gospodarsko društvo, naj se ono za to zadevo nekoliko pobriga.

Iz Podjunske doline. (Divji zakoni.) Ena največjih nadlog sedanjega časa, ki razjeda zdravo meso človeške družbe, je preobilica „divjih zakonov“ ali „konkubinatorov“. Sicer je že slavna deželna vlada opozorila županstva na to kužno bolezen in zahtevala, da se vse mogoče stori, da se omeji ta nedostatek v človeški družbi. Da le-ta ukaz ni imel zaželjenega vspeha, kaže nam bridka resnica, da se število „divjih zakonov“ od tistega časa ni le znižalo, ampak pomnožilo. Polni skrbi zremo davkoplačevalci v prihodnost ter se povprašujemo, kaj bode, ako pojde reč tako dalje. Kdo bode redil in preskrbel obilico nezakonskih otrok, ktere rodijo ti „divji zakoni“? Kje bode kmet jemal, da bode poleg svojih še tuje, zraven nezanesljive, imovini nevarne ljudi preskrbljeval? Kam bomo prišli z občinskimi dokladami? Tu je res treba pomoči, nagle pomoči, dokler davkoplačevalci ne omagajo pod težko butaro doklad, ktere izdatno povečuje skrb za nezakonske otroke takih „zakonov“. Prevzvišeni nadškof Solnograški, g. dr. Haller, so tudi v svoji pridigi, ki so jo imeli na Silvestrov večer v Solnogradu, prosili in rotili ljudstvo, da naj popusti te „divje zakone“, da se zopet povrne krščanski duh in red v naše hiše. Res, silna potreba je, omejiti take zakone, a če hoče vlada to doseči, potreba bode hudih naredeb in kaznij.

Od Device Marije pri jezeru. (Nova cerkev.) Naša nova prostorna cerkev je zdaj po večem delanem. Zadnje kvaterno nedeljo so jo naš fajmošter č. g. dr. Müller, od g. knezoškofa pooblaščen, posvetili in napravili potem ginljiv govor. V tem govoru so omenili tudi čudežen dogodek iz lanskega leta. Dné 4. julija 1891 sta padla dva laška delavca z najvišega odra na tla, pa eden je v zraku zaklical: „Madona! Madona!“ in res ju je Marija rešila, da ni bil nobeden poškodovan in sta šla pravce spet na delo. Največjo zahvalo, da je stavba dovršena, zaslužijo g. župnik sami, kajti imeli so premagati dosti zaprek, dalo jim je zidanje mnogo truda in skrbi, pa tudi v denarjih so veliko žrtvovali. Srčno in iskreno toraj zahvalimo ljubljenežega župnika v imenu vseh farmanov! Je pa še precejšnja vrsta drugih, ki so dali po 50 in 100 goldinarjev, mnogi pa so si prostovoljno raboto naložili in pri delu pomagali. Neki trgovec je bil zmirom pripravljen, da je zastoj dovažal pesek, opeko itd. Posebne pohvale pa so vredni rudarji v Lješah, ki so v prostih urah prišli na raboto in pridno delali, na dan sv. Barbare so pa še v denarjih 723 gld. nabrali za cerkev. Rudarski oskrbnik je tudi hvale vreden, da je delavce k taki požrtvalnosti spodbujal in tudi sam veliko podaril. V bogatih Prevaljah pa jih je mnogo, da bi lahko dali, pa o tem niso hoteli nič slišati, še druge so odgovarjali. Seveda, brezvercem cerkve nič ni treba, saj pravijo, da je domača molitev na blazini ali pa pri peči ravno toliko vredna, kakor pred sv. Rešnjim Telesom v cerkvi; meni se pa zdi, da taki ljudje tudi doma nič ne molijo. Kdor hoče za novo cerkev še kaj darovati in si zasluženje pri Bogu zadobiti, ima še dovolj priložnosti za to, saj notranja olepšava še davno ni narejena in bo tirjala še mnogo, mnogo denarcev.

Iz Prevaljske okolice. (Zahvala g. Ghonu.) 3. 364.

An die Redaction des „Mir“ in Klagenfurt.

Wir bitten auf Grund des Preßgesetzes § 19 zum Eingefendet in Nr. 2 vom 20. Jänner d. J. des „Mir“ an gleicher Stelle und unter gleicher Aufschrift folgende Berichtigung in der nächsten Nummer des „Mir“ zu veröffentlichen:

1. Ni res, da so sedanje odbornike volili le fužinarji in njih kimovci,
2. Ni res, da podpisani na dopisu v št. 2 od 20/1 1892 Mira niso vedeli za volitev, in da so fužinarji kar brez njih opravili,
3. Ni res, da podpisani odbornikov nepoznajo in tudi šolskih svetovalec ne,
4. Ni res, da so odborniki privandrani Nemci, ki delajo v fužinah, in ne res, da bi podpisani ne vedli, ali so ti katoliške ali lutrovske vere,
5. Ni res, da bi ti ljudje ne poznali potreb podpisanih, in da bi le takrat bolj pošteno storili, ko bi se ne mešali v občinske volitve,
6. Ni res, da bi imeli podpisani pravico, v imenu kmetov tirjati slovenske šole in morali biti hvaležni slovenskim poslancem, da se za take potegujejo,
7. Ni res, da so fužine v napatje, ker privabijo veliko tujih ljudij, ki niso podpisanih jezika, ne njih vere, ne njih misli, in ni res, da ne more biti sloge in edinosti v občini,
8. Ni res, da bi fužinski vodja ne skrbelj dovolj za fužinski napredek in da bi delal nemško-liberalno politiko,
9. Res je le, da v občinskem zboru sedi 8 slovencev, 7 nemcev, 1 lah in 2 čeha; po stanu 6 fužinskih uradnikov, 1 železnični uradnik, 1 zdravnik, 1 učitelj, 3 trgovci in obrtniki in 6 kmetov; da je le eden od tih odbornikov evangeljske vere,

tedaj kristjan, vsi drugi odborniki so pa rimsko-katoliške vere.

Res je tudi le, da v šolskem krajnem svetu 2 nemca, 2 slovenca in 1 lah sedi; in res je da se je vršila volitev postavno v nazočnosti vladnega komisarja; pa pozna vsak volivec odbornike in šolske svetovalec, da nikdo ne brani katoliških šol in da so fužine dobre, zato, ker več kakor tri četrtine Slovencev služi pri njih za se in za svojo družino kruh. Slednjič je le res, da v soseski vlada do zdaj mir in edinost, dokler ju nekteri nezadovolneži na pačijo

Právali 1. Februar 1892.

F. Mayer,
Bürgermeister.

H. Moro,
Obmann des Ortsbürgeraussch.

Iz Kotelj. (Rovanje zoper slovensko šolo.) Kakor se čuje in bere o drugih učiteljih, tako ruje tudi naš učitelj zoper slovensko šolo. Ne vemo, kaj kmetom vse govori (zvedeli bomo pa že), pa toliko slišim, da jih je že več pregovoril, da so se zoper svoje prepričanje podpisali za nemško šolo. Pravijo, da je že 50 podpisov dobil. Mi pa ne najdemo nobene pomoči ne od zgoraj, ne od spodaj. Tudi odloka zavolj slovenske šole nismo še dobili, št. Jakobčani pa ga že davno imajo. To nam nič prida ne obeta. Tužna nam majka!

Iz Ljubljane. (Družbi sv. Cirila in Metoda) so kot pokrovitelji pristopili gg. Ljubljanski in Mariborski bogoslovci, polagajoč na domovinski žrtvenik 100 gld. Mi darove onih rodoljubov više cenimo, ki donajajo od svoje neobilnosti tega, česar se razveseljujemo le izjemoma iz hiš premožnjakov. Mi celó najviše cenimo dar, ki ga donaja mladina, na kojoj gleda cerkev, država in narod skrbnim očesom. Uprav zato nam je pokroviteljina te naše upapolne mladine v srčno zadostilo in ponos. Naš napor je slovenska šola slovenskim otrokom, — naši nepremični idejali pa: Bog, cesar, domovina. In v tem znamenju torej živeli darovalci! — Kot prvi dar iz Litijske doline v našem letu 1892. smo prejeli nekatere knjige nabožnega zadržaja od g. Terezije Svetec, več knjig družbe sv. Mohorja od g. Urše Koprivnikar, nekaj knjig leposlovnega obsega od g. Karola Matajca in en letnik „Kmetovalca“ s priloženo „Vrtnar“, ki ga je daroval g. Lovro Tura. — Po obnem zboru slavnega „delavskega bralnega društva“ v Idriji je nabral društvenik g. Fr. Krattner za našo družbo 6 gld. 20 kr. — Iz teh rok, ki si pod svežim zrakom, pod zemljo, služijo svoj trdi kruh, nas ne samo razveselje, ginejo nas celó taki domorodni darovi. — Družbe so se zadnje dni še spominjali: Slovenec, bivajoč v Londonu, ki ji je poslal 10 gld.; g. Alojzij Pečnik, ki je nabral o priliki izleta pevcev „Slovenskega bralnega društva Kranjskega“ v Radovljico pri Kranjskih in Radovljiških rodoljubih 10 gld.; Tržičan s 6 gld.; gg. kandidatje za učiteljsko učno usposobljenost o priliki jesenske skušnje s 6 gld. in g. A. Lavrenčič v št. Petru na Notranjskem, ki je kot dobitnik pri igri daroval 1 gld. 38 kr. — Ko s hvaležnimi čutili objavljamo te večje darove, takisto hvaležno belježimo, da smo prejeli s Krasa 10 kr., prav pravecati dar uboge vdove. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Iz Lahovč pri Cerkljah. Zimo imamo letos še dovolj prijetno. Goveja živina in konji imajo srednjo ceno. Prešiči so pa dober kup, ljudje le malo skupijo za nje. Ozimno žito lepo kaže. Bog daj zemlji rodovitnost, da bi kmet ložje izhajal; ljudje pa naj bi tudi pomislili, da je Bog svoj blagoslov tistim obljubil, ki bodo nedelje in praznike lepo posvečevali. Žalibog se to povsodi ne zgodi, ampak združeni ljudje jih skrunijo s pijančevanjem, prešestovanjem, pretepi in poboji. Pri tem življenju se je še čuditi, da nas Bog huje ne kaznuje; pa gotovo se dežele usmili zavoljo pravičnih, katerih je tudi še precej.

S Tolminskega. (O naših šolah.) Prav ste povedali v svojem zadnjem listu, da se večkrat razpravljajo v šoli nepotrebne reči. Jaz nisem neprijatelj šoli, ako je pametno urejena, kar sem že večkrat očitno pokazal; a vsako pretiranje je slabo. Taka „modrost se mora ujesti“, bi dejal dr. Lampe. — „Kaj boste pa zdaj imeli v šoli?“ vprašal je pred leti častitljiv starček šibko dekletce. »Zdaj bomo imeli mértstvo« bil je odgovor. »Lejte si no — misli si naš starina — to bodo menda prihodnje inženere, ali ka-li! E, Bog pomagaj! Kako živo mora geniti mlado srce, ako izvê, da so cele gore zgrajene od hišic (lupin) velemajnih živalic, da vsak potez, ki ga na tabli naredimo s kredó, drži v sebi nesprhljive ostanke tisočev teh malih bitij; ako izvê, da zeleni neznatni glen, ki plava na stojiščih vodah, ni družega, nego množica rastlinic, katerih pa prostemu očesu ni možno razločiti.“ Tako se bere v pojasnilih k učnim načrtom za Primorsko. — No, jaz pa mislim, da so take stvari za latinske šole; da se bo otrok najbrž le poredno pomilovalno nasmehnil, ali z rameni skomizgal ter

sanjal o kruhu ali polenti; zlasti, če je lačen šel od doma in iz skušnje vé, da prileze zvečer zmrzel domov. Otroku se govori o mineralogiji, kemiji, o tajnocvetkah, jednokaličnicah in dvokaličnicah; v šolah z „mešaním zborom“ se nahajajo anatomske stenske table! — Deklice, stare 13 let, 4 mesece in 13 dnij se ne more še oprostiti od šolskega obiskovanja, da bi šla iskat dela in zaslužka, ker tako tirja „zistem“, ker se ni konec šolskega leta. Kaj za to, če njena mati, vdova s štirimi otroci, večkrat pri solncu kuha! Tako pravi postava, naj se torej uroči ženi zavrnujeno prošnjo! Ej, da bi gospóda pri zeleni mizi vedela, kake opazke se čujejo o njeni modrosti; da bi znala, kako je čestokrat smešna! Živeló 19. stoletje luči in napredka! Slava! Hoch!

Iz Soluna. (Pismo prijatelja.) Več tednov tičim že tukaj v Turčiji, med groznim smradom in še večjo nesnago. Mislim, da je celó v Gomori po ognju in zveplu bolje bilo kakor tukaj. Ulice strahovito nesnažne, kar drskate od enega kamena do drugega, tlak je še iz onega časa, ko je tukaj sv. Pavel pridigoval paganom, in mislim, da so stari pagani bili bolj čedni, kakor sedanji solunski judi in ostala človeška mešanica tukaj. Vse kriči in vpije po ulici, dirja sem ter tja, prodava in ponuja robo. Tukaj vam nese in kriči smrdljiv in umazan evrej (čifut) na veliki deski na glavi surovo meso, visi mu okoli glave kakor kake franže, tam dirja zopet jeden kričeč vo-á, tukaj leta zopet drugi okol s čajem, tretji s kruhom ali tremi ribami. Mesarji hodijo s konji sem ter tja, na katerih visi meso; imajo tedaj hodeče prodajalnice. Paziti morate, da vas ne podre kak razcapanec, ki čepi na oslu ali na neki mršavi kobili in tuli ter udriha po njej na vsó moč, da jo spravi bolj v tir; ne vem, je li žival ali človeče več pomilovanja vredno. Vse se dela na ulicah in v prostorih, kateri so odprti na ulico. Tu so črevljariji, krojači, tam razbiva nekdo v kovačiji ali kak star kotel popravlja, tam se zopet igra čifutski menjavec denarjev z denarji, da klepečejo glasno. Kar na ulici dobite lahko za jesti najrazličnejše stvari; samo ne smete imeti nosa ali pa vsaj solunski nos. Povsod pa strašen krik in vik, blato, nesnaga, smrad; mrhovina leži kar na ulicah. Dobro je, da imamo morje. — Do zdaj ni še bilo mraza, kurimo še ne, samo na večer in po noči je hladno. Podnebje je ugodno za moje grlo, kako mi bo ta smrad storil, tega še ne vem. — Velike težave ima Evropejec z jedjo. Jaz sem obojeval v prvem hotelu in plačeval za hrano in stanovanje (brez male južine) 6 gld. na dan. Soba je bila mala in slaba, brez olupšave; stanoval sem pri vas v Štebnu desetkral boljše in prikladnejše. Hrana pa, da se Bog usmili. Pokvaril sem si želodec pošteno, jedno noč še oči nisem zatisnil, tako hudo mi je bilo po večerji. In vse to za drag denar. Poskusil sem z drugim hotelom, pa tam je še slabše. Zdaj sem vendar dobil privatno stanovanje, plačujem 27 gld. 50 kr. samo za stanovanje; to je snažno in sploh čedno, nekako evropejsko, ali gospodarica je Italijanka in ne zna besedice nemško, jaz pa ne italijansko. Razumeva se tedaj tako, kakor ljudje pri babilonskem stolpu. Kako bo še le v notranji Macedoniji! Nemam upanja, da bi kaj mnogo dosegel na potovanju. V nekatere kraje se ne more iti, ker je preveč nevarno. V Belgradu sem se mudil samo jeden dan. Vlekla sta me v mesto dva mršava konja po silnem blatu; sreča, da je bila mesečina, kajti razsvetljava še nimajo skoro nobene tamkaj. Ko se vozim v fija-kerju od kolodvora, sreča nas nek razdrapanec s puško. Hotel sem že popasti za revolver, ko se še spomnim, „da v Biogradu ipak ni razbojnikov“, bil je policist. — Kaki so tukajšnji vojaki! To vam je težko povedati. Jaz dolgo nisem vedel, da so vojaki, mislil sem, da so bogvé kaki capini. Nobenega reda, nobene vojaške postave; koliko jih ima samo pas, pa ne bajoneta, ker ga je morda zgubil ali pa doma pozabil. Nič kaj boljši so oficirji. Videl sem ravno danes, ko dežuje, da je en oficir imel svojo kapico na glavi v rudeči robec uvito, kakor pri nas pastirji na paši. Gimnazijskega ravnatelja sem baš srečal, ko je nesel domu v velikem „cekru“ mnogo surovega mesa za kuhinjo. Na straži se vojak prav lepo razgovarja s tem ali onim, nasloni se zdaj na puško, zdaj na zid. — Jaz si edino to želim, da bi skoro odnesel pete iz te nesrečne dežele. Na vratih ene največje tukajšnje pivarne sem bral: „Ausschank des berühmten Bieres Kozlerya aus Laibach“! (Tukaj se toči slavno Kozlerjevo pivo iz Ljubljane.) To je edino, kar me tukaj spominja na domovino.

Glasovi nasprotnikov.

Koroška „Bauernzeitung“ in pa katoliška vera.

Da za naše slovenske kmete v sedanjem času res ni od posebne koristi, če nemško znajo, ter da zamorejo potem slabe nemške spise prebirati, naj

naši bralci razvidijo iz sledečih vrst. Čujemo namreč, da se na jezikovnih mejah, kjer naši kmetje že precej nemško znajo, kar kupoma širi in zastonj usiljuje koroška „Bauernzeitung“. Urednik tega lista je protestant (lutrovec), in list je v resnici uredovan v lutrovskem duhu, kajti noben človek mu ni toliko na poti, kakor sv. Oče papež, in ne izide skoro številka tega lista, ki bi papeža pri miru pustila. Kaj hoče s tem doseči? Že večkrat so „bauernbundarji“ in koroški liberalci grozili, da hočejo prestopiti k lutrovi veri. Morda „Bauernzeitung“ zato tako rada obira sv. Očeta papeža, da bi liberalne in nemškutarske kmete v tej misli utrdila? Morda se list zato tako trosi med ljudstvo? Pastirji, pazite na svoje ovčice in varujte jih pred volkom!

„Kaj pa ima „Bauernzeitung“ toliko slabega povedati o papežu? No, prežvekuje že davno znane liberalne čenče in laži. V prvi letošnji številki se jezi, da verniki darove pošiljajo v Rim za sv. Očeta papeža. List pravi, da papež niso potrebni, našteje njih dohodke in pristavlja, da je tudi laška vlada papežu odkazala visoko letno plačo (za ukradeni Rim in okolico), da pa sv. Oče tega denarja še vzeti nočejo, torej gotovo niso potrebni. — Na take prazne pregovore se kaj lahko odgovori. To je že res, da sv. Oče ravno kruha ne stradajo; takemu starčku, ki ima svojih 80 let, se tudi ne bo ljubilo dosti jesti in piti; pravijo, da papež le nekoliko juhe (župe) popijejo, to je vsa njih jed. Pametni kristjani pa tudi dobro vemo, da papežu ne pošiljamo zato podporo, da bi kaj jesti imeli. Papež imajo 200 milijonov vernikov pod seboj, in toliko ljudstva vladati, ni majhna reč. Če imajo cesarji in kralji svoje ministre, uradnike, poslanike in vsakovrstne pomagalice pri vladanju, potrebni so taki ljudje ravno tako tudi sv. Očetu. Tudi papež morajo držati veliko kardinalov in drugih manjših uradnikov, katerih vsaki ima svoje delo. Drugič pomislimo na misijone. Po Afriki, Aziji in Ameriki delujejo katoliški misijonarji in obračajo divjake k pravi veri; in kdo misijonarje največ podpira? Papež! V Rimu so tudi različne šole za misijonarje in visoke šole za mlade, posebno razumne duhovnike. To gre vse na troške papeževe. Pa kaj bomo dalje govorili? Pametni ljudje so to že davno vedeli in vselej prepričani bili, da papež vsaki krajcar, ki se jim pošlje, prav obrnejo. Veliko razdelijo tudi med revne duhovnike, katerih je posebno na Laškem veliko. Dosti dajo tudi revežem v Rimu! Mnogi iz teh bi morali od gladu konec vzeti, ko bi papeža ne bilo. Pa tudi po drugih deželah, če se kaka večja nesreča zgodi, radi pomagajo po svojih močéh. Ko so še Rim in svojo deželo imeli, so papeži še veliko več dobrega storili. Zdaj so pa navezani na to, kar jim verniki iz dobre volje pošljejo. Da pa sv. Oče nočejo vzeti tiste letne plače, katero jim laška vlada za ukradeni Rim ponuja, imajo čisto prav. Kajti kakor hitro bi ta denar vzeli, bi Lahji zavpili: „Halo! zdaj smo Rim kupili! Papež so s pogodbo zadovoljni, ker so denar vzeli!“ Ob enem pa bi papež tudi postali podložnik laškega kraljestva, kar pa ne sme in ne more biti, kajti sv. Oče kot vladar katoliške cerkve morajo biti čisto prosti in neodvisni. Ako „Bauernzeitung“ čenča, da so Lahji naredili postavo, po kateri se mora papežu kraljeva čast skazovati in se vsaki kaznuje, kdor bi papeža razžalil, omeniti nam je le toliko, da je tista postava samo na papirju, izvršuje se pa ne. Laški šaljivi listi se vedno norčujejo iz papeža, pa nobeden jih za to ne kaznuje. Da so papež res, kakor jetnik, se vidi iz tega, ker si skoro iz svoje hiše ne upajo. Saj je lani laška druhal še francoske romarje napadala in pretepala, in vendar romarji niso nič hudega storili, le sv. Očeta so prišli obiskat in pozdravit. Tedaj še romarjev sv. Oče ne smejo in ne morejo več sprejemati, in „Bauernzeitung“ nas hoče preveriti, da so sv. Oče čisto prosti in da se jim izvrstno godi!!

V drugi številki pa pusti list nekega „kmeta iz Krške doline“ na papeža zabavljati (zmirjati). Ta „kmet“ (ki je pa najbrže le kak Celovski škric ali pa urednik sam) pravi, da so papeži Nemcem že veliko škodovali, zlasti v srednjem veku, in da tudi danes niso Nemcem prijazni. Tukaj nemamo prostora za zgodovinske razprave, toliko pa vendar omenimo, da se nasprotno tudi noben narod v Evropi ni papežem toliko sovražnega pokazal, kakor nemški. Kajti na Nemškem se je začela kriva Lutrova vera, ki je veliko milijonov ljudij od prave vere odtrgala, in iz tega zla so se rodili neskončni prepiri in krvave vojske. Ne, „Bauernzeitung“, s tvojo Lutrovo vero nas le pri miru pusti!

Skrajno ščuvanje.

Koroški liberalni listi nas psujejo vedno s primkom „ščuvarji“ (hujskači), čeravno slovenski rodoljubi le na postavnih potih hodijo, „Mir“ pa tudi še preveč mirno piše. Da pa naši bralci zvejo, kje so pravi „hujskači“, naj berejo nek dopis v 11. številki „Freie Stimmen“. Tam se najdejo psovke

kakor: „šeuvalna družba“, „politični umor Podkloštom“, „slovenski zagrizenec Gabron“, „sprava kakor pri umoru Podkloštom“, „privandrani huj-skači“, „podli kričači“. Poleg teh psovka pa Nemce na slovenske rodoljube ščuje (hujška), češ, da „nemška potrpežljivost (?) mora tudi enkrat konec imeti“ — „Korošci tega ne bodo dolgo trpeli“. Tudi Nemce ščuje s pripovedko, da slovenski listi Nemcem „širokoustnost“ očitajo. Malo manjka, da list ne svetuje svojim pristašem: „Padite s koli po teh hudobnih Slovencih!“ In tak list, ki sam le od narodnega ščuvanjanja živi, hoče drugim očitati, da so hujškači!

Politični pregled.

V državnem zboru se je veliko poslancev oglasilo za to, naj bi se manjšim uradnikom plače zvišale. Mi ne zavidamo uradnikov zavolj kakega poboljška, vendar pa dostavimo, da je veliko ljudij, katerim se še slabše godi, kakor uradnikom, pa se nobeden za nje ne potegne. Le poslanec Morre se je spomnil revnih pisarjev, ki imajo komaj po 25 do 30 gld. plače, pa nobene pravice do kake pokojnine. — V zadnjem času je bil večkrat govor o hrvaškem državnem pravu, in Hrvatje trdijo, da tudi Istra spada pod Hrvatsko. Pozabiti pa ne smemo, da je v Istri tudi do 50.000 Slovencev. Ako pridejo pod hrvaško vlado, se bo na njih narodnost ravno tako malo ozirala, kakor v Zagorji med Zagrebom in Varaždinom, kjer je ljudstvo slovensko, šole in uradnike pa so vse hrvaške. Isterske Slovence hočejo Hrvatje, goriške in tržaške Labi, koroške in štajerske Nemci, ali bo Slovincem samo Kranjska deželica zadostovati morala? „Novice“ sicer pišejo, da Slovenci nemamo nobenega državnega prava in nobene skupne zgodovine, češ, da koroški vojvode so le en del Slovencev vladali. Temu moramo pa nasprotovati. Državnega prava res nemamo; bil pa je čas, ko smo imeli svojo neodvisno, samostojno državo „Korotan“ ali „Karantanijo“, ktero so vladali koroški vojvode. Verjetno je sicer, da so izhodni Slovenci (Zagorci) že takrat spadali pod hrvaške vladarje; Štajerska, Koroška, Kranjska in Furlanija so pa gotovo spadale pod oblast koroških vojvod. Kajti gornja Štajerska se je nekdanj imenovala „gornja Karantanija“. Tudi nikjer ni govora o kakih „Kranjskih“ vojvodih, toraj je Kranjska gotovo bila del „Korotana“ (gorate dežele). Koroški vojvode so imeli tako moč, da so se jih še Hunci bali, in ko so ti l. 648 Celovec oblegali, je vojvoda Varog nabral močno vojsko zoper nje in jih premagal. Če bi bili koroški vojvode tako malo deželo imeli, kakor je zdajna Koroška, ki je bila takrat gotovo še menj obljudena, kje bi bil pa tako vojsko vzela, da bi z njo premagal Hunce, ki so takrat strahovali vso Evropo? Slovenska zgodovina je koroška zgodovina, in kdor smatra Korotan le kot neznamen del slovenske zemlje, tak seveda pride potem do sklepa, da slovenske zgodovine ni. — Tisto postavilo, da bodo taki, ki so bili po nedolžnem zaprti, nekaj odškodnine dobili, je gospodarska zbornica nekoliko predelala; zato bo morala zbornica poslancev vnovič o njej sklepati. — Nemški liberalci, ki že komaj čakajo, da bi vse Slovence spet pod svoje koleno dobili, neprenehoma vpijejo in pišejo, da se mora kranjski deželni predsednik baron Winkler odstraniti. Oni pač mislijo, da bodo koroškimi in štajerskimi Slovincem potem lahko sapo zaprli, kedar od Kranjcev ne bo za nje več pomoči. V tem se pa motijo. Mi smo že toliko zavedni, da sami poznamo svoje pravice in jih bomo tudi branili. — Malorusom v Galiciji se bo menda stanje nekaj zboljšalo; dobili bodo maloruske latinske šole in učiteljsko pripravnico. Morda je to tista politika, ki je tudi pruski vladi nasvetovala, da so postali proti Poljakom bolj pravični, da bi jej ti pomagali v boju zoper Rusijo. Iz Petrograda pa se poroča, da se tudi tam mogočna stranka za to poganja, da bi Rusija s Poljaki lepše postopala in jih s tem pridobila. Tako se tudi ubogim in stiskanim Poljakom od vseh strani obetajo lepši časi. — Pri volitvah na Ogerskem je bilo veliko ropota, pobijanja in pretepanja za prazen nič; vladna (liberalna) stranka je vendar zmagala po največ krajih, le nekaj sedežev je zgubila, pa ima vendar še ogromno večino. Do zdaj ima vladna stranka 234 sedežev, neodvisna stranka 82, narodna stranka 61, Ugrovnova pa 13. Razloček med strankami je ta: vladna ali liberalna stranka je za sedanjo zvezo z Avstrijo, zato jo imenujejo „avstrijsko“ stranko; nasprotna stranka pa hočejo lastno ogersko vojsko (armado) in več ali menj tudi to, naj bi se Ogerska od Avstrije čisto odtrgala.

Stambulov, bolgarski ministerski predsednik, leži ranjen. V svet se je telegrafiralo, da se je sam po nesreči obstrelil. Tega pa nihče ne verjame. Najbrž ga je kdo hotel na uni svet spraviti. Stambulov pač ni priljubljen. — Na Por-

tugalskem so v velikih denarnih zadregah; bati se je državnega bankerota (kride). Kralj je prepustil en del svojih dohodkov državni blagajnici. — V mestu Bilbao na Španjskem je 10.000 delavcev delo ustavilo. Ker so tudi razgrajali, prišli so jih vojaki mirit, pa delavci so se jim ustavili in prišlo je do krvavega boja, mnogo je mrtvih in ranjenih. — Na Kitajskem spet vre; kristjani so v strahu za svoje življenje.

Gospodarske stvari.

Sol pa živinska klaja.

Manj nego bi potrebno bilo, pazijo kmetovalci na to, da mora med klajo, ktero živini svoji polagajo, tudi nekaj soli biti, ako hočejo, da je umno sestavljena in ustreza svojem namenu. Navadna sol, učeno chlornatrium imenovana, nahaja se po vsem živalskem truplu ter se brez škode ne sme pogrešati v krmi, ki se polaga. Po leti, kedar zeleno krmo polagamo in živino pasemo, ni treba toliko soliti, kakor druge čase; zelena krma ima potrebno množino soli vselej v sebi, zlasti dokler je še mlada.

Drugače je po zimi, ko se polaga le suha krma, pa tedaj, kedar rabi skvarjena klaja. V teh slučajih moramo drugače skrbeti, da dobiva živina potrebne soli.

Užita sol dela, da vsa žival veseleje živi; zlasti vpliva na prebavila. Vsak dan podana sol proizvoda, da se nareja obilo za prebavljanje potrebnih tekočin, vsled česar se klaja temeljiteje ukoristi. Kaže torej težko prebavni klaji dodajati soli. Žival dobi prijetno zunanjo podobo, svetlo dlako, koža se bolje poti; sploh vse življenje postane veselejša. Sol je živalim kar človeku dišave. Razvidimo to najbolje, kedar smo prisiljeni slabo spravljeno krmo polagati. Živina po dobljeni soli rada in veliko pije in se zdravo čisti, kar je pri suhi krmi važno.

Dokazano je torej dovolj, da sol na konje, goveda in ovce dobro vpliva. Vendar preveč soli ne smemo dajati. Živino preveč zažeja in preobilno pije, kar zopet škoduje. Koliko pa se naj soli vselej položi, to ni lahko naprej določiti, ker je zavisno od raznih okoliščin. Navadno že sam nagon živali namigne, kedaj da je dosti soli. Zato je umestno kupiti živinske soli za lizanje. Ta se položi ali obesi v jasli, da morajo živali do nje. Paziti je, da večih kosov ne odgrizavajo, ampak sol samo ližejo.

Ozirali smo se pa v tem sestavku na konje, goveda in ovce, ne pa na svinje. Tem dohaja navadno zadosti soli po krmi, ktero dobivajo. Če se že soli svinjam polaga, stori se naj to v kolikor mogoče majhnih podatkih, zlasti kedar nočejo jesti, hujšajo in slabijo.

Slednje kaže včasih tudi na strup, in tedaj bi to značilo, da se je preveč soli dajalo. Sploh pri svinjah je treba velike previdnosti in se naj prej premalo soli daje, nego preveč. „Kmet.“

Novičar.

Na Koroškem. Pozdravljamo novo posojilnico, ki se je ustanovila na Suhi pri Pliberku. — V Doberli vesi je zmagala naša stranka. Več v dopisu. — V Celovecu so našli 107 društev. — Tepež je bil med vojaki in civilisti na Št. Vidskem pasu v Celovecu. — Šmihelska posojilnica je imela lani 183 glavnih in 66 upravnih deležev, izposojenih 45.000 gld., čistega dobička 351 gld. — Zidarski mojster Missoni, kateremu se je podrl novi zvonik v Porečah, je bil pri deželni sodnji obsojen na 100 gld. glóbe. Župan Semmelrock je bil oproščen. — Pogorel je Jurič pri Vetrinjah. Gasilci so pridno delali. Tudi konja so rešili, ki dolgo ni hotel iz hleva. — Celovski drsalci ne morejo dočakati, da bi se led na Vrbskem jezeru dobro utrdil; že petim se je udrlo, vendar so vse rešili. — Pri deželni vladi koroški je razpisana služba stavbenega pristava. — Umrli je kneginja Rosenberg, 73 let stara. — Kotmirski posestniki, ki so se podpisali za slovensko šolo, so dobili že odgovor od deželne šolske oblasti. Prošnja se odbije s pristavkom, da posamični posestniki nemajo pravice, v imenu občanov za kaj prositi, ampak le občinski odbor. Zdaj tedaj že vemo, kak odgovor bodo dobili tudi drugod, kjer za slovenski pouk ni prosila občina ali pa krajni šolski svet. — Pri drugi volitvi v Št. Janžu so naši vsled nezasižanega pritiska zmagali samo v prvem razredu. Več o tej volitvi prihodnjič. — Iz Šmihela nad Pliberkom se nam piše, da so bili izvoljeni vsi stari odborniki in tudi stari župan. So sicer vsi na slovenski strani, le to je slabo, da je stari župan preveč prijatelj nadučitelju-tajniku in ga noče iz službe djeti, akoravno to vsi želijo, ker je ta nad-

učitelj-tajnik zagrizen nasprotnik vsemu, kar po slovenščini diši. Dopis prihodnjič.

Na Kranjskem. V Vojskem je hlood na riži ubil Janeza Poljanca, pridnega moža. — Zmrznil je Košir v Palovčah pri Kamniku. — V Vremah so dobili nove orglje. — Dvanajst metrov globoko je padel neki delavec pri Zagorju, pa se ni nič poškodoval. To je pa res čudež! — Psa za volka so ubili bojda blizo Loke. — Pri Zabičah v Ilirski Bistrici je 27 letna žena Helena Iskra porodila četvorčke, vse štiri deklice. — V Trebnem so umrli dekan Frelih.

Na Štajerskem. Pri D. Hribarju v Celji je izšla povest „Luči“; spisal jo je A. Funtek. Dobi se za 75 kr., lepo vezana za 1 gld. 25 kr. — V Gradcu se je ustanovilo društvo zoper kadenje tobaka. Če hočejo kaj opraviti, morajo pri mladini začeti.

Na Primorskem. Ker se vino vedno bolj draži, in je dobrega težko dobiti, opozarjamo kupce, da je v Istri še dosti dobrega, ne prodanega vina. Ker so namreč Lahi pri zadnji volitvi propadli, so se zakleli, da od isterskih Hrvatov ne kupijo več vina. Blizo železnic se ne bo dobilo več dosti dobrega blaga; kdor gre kupovat, naj se podá bolj globoko v deželo, kjer ni železnice. Tam bo dobro postrežen. — Pevsko društvo „Velesila“ napravilo je v Škednji lepo veselico.

Po drugih deželah. Žalostno pa tudi veselo novico imamo iz cesarskega dvora. Umrli je bavarska princezinja Ludovika, mati naše cesarice, v visoki starosti. Marija Valerija, najmlajša hči našega cesarja, pa je srečno porodila svojo prvo hčerko. — Za hripo in pljučnim vnetjem je umrl nadvojvoda Karol Salvator. To je v tej zimi že tretji cesarski princ, ki ga je pobrala ta bolezen. Na cesarskem dvoru je velika žalost. Karol Salvator Toskanski je bil oče princa Franca Salvatorja, kateremu se je udala princezinja Valerija, najmlajša hči našega cesarja. — Iz vseh dežel se poroča, da ljudje bolehalo za hripo in mnogo jih tudi umrje. Sv. Oče so dovolili, da smejo škofje v takih deželah postno zapoved olajšati. — Umrli je vojvoda Clarence, sin angleškega prestolonaslednika. Umorila ga je hripa, kakor tudi kardinala Simeonija. — Pogorel je veliki benediktinski samostan Fekan na Francoskem. Škode je 2 milijona frankov. — V Mežici na Češkem so se trije rudarji zadušili v jami, v Reichenbergu pa štiri osebe doma z ogljeno kislino iz peči. — Umrli je nekdanji srbski general Zach, 85 let star. — Slo-novo kost iz mleka delati zna neki Anglež. Težko verjetno! — V Mislovici v pruski Šleziji neki rudar že štiri mesece spi. Redijo ga s tem, da mu vsaki dan en liter mleka v usta vlijejo. — V Tiflisu na Ruskem se je most podrl, ko je šla procesija čez njega. Nekaj ljudij je utonilo, mnogo je bilo pa ranjenih. — Pet otrok v enem letu je porodila neka kovačica v Meseriču. Lani brž po novem letu so bili dvojčki, na Silvestrov dan (31. decembra) pa trojčki. — Hud vihar so imeli na dan pred svečnico na Dunaju. Bojda je veliko škode. — V Slobodkoju na Ruskem se je cerkev med mašo podirati začela. 50 ljudij je ubilo, mnogo je ranjenih. — Tisti Schneider in njegova žena, ki sta na Dunaju tri dekletke umorila in jim denar pobrala, sta oba na vislice obsojena. — V ječah v mestu Oneglia pri Genovi na Laškem se je uprlo 500 jetnikov. Padli so po stražnikih in jih 7 ubili. — V Rimu se je nedavno raznesel glas, da papež umirajo. Tam imajo namreč pregovor, da kedar umrjeta „rudeči“ papež in „črni“ papež, gre tudi „beli“ papež kmalu za njima. „Rudeči papež“ je tisti kardinal, ki ima propagando t. j. misijone pod seboj. On nosi namreč obleko iz rudečega škrlata, oblast ima pa tudi veliko, dela in skrbij dovolj, kakor bi bil res papež. „Črni papež“ je general jezuitov, ki nosi črno obleko ter ima tudi veliko oblast. Pravi papež pa se imenujejo „beli papež“ po svoji snežno-beli obleki. Letos se je primerilo, da sta po vrsti umrli kardinal Simeoni, vodja propagande (rudeči papež) in Anderledy, general jezuitov (črni papež); zato ljudstvo v Rimu veruje, da tudi pravi (beli) papež ne bodo dolgo več živi. Ko se je tedaj zvedelo, da so papež za hripo zboleli, je brž nek laški list porabil to ljudsko vero in napisal članek: „Zadnji trenotki Leona XIII.“ List se je po ulicah prodajal. Verno ljudstvo pa je drlo v cerkve in se na glas jokalo. K sreči je bil ves strah prazen. Sv. Oče so že drugi dan okrevali in se počutijo zdaj dobro.

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Č. g. Mih. Wank, kanonik v Strassburgu, bode oskrboval faro Št. Florijan na Gonjicah in č. g. župnik v Liedingu, Fr. Formas, faro Št. Jurje blizu Strassburga. Č. g. Karol Klesl, župnik v Št. Gandolfu, je stopil v stalni pokoj. — Umrli je dne 1. svečana č. g. Lovro Aleš, župnik v pokoj, pri usmiljenih bratih v Št. Vidu. Rojen dne 15. avg. 1824 v Škofičah je bil l. 1851. za mašnika posvečen in pastiroval kot kaplan in provizor

Podkloštom, kot kurat na Pečnici in kot župnik v Vetrinju, kterej fari se je l. 1889 zavoljo bolehnosti odpovedal in se preselil v Št. Vid. Naj blaga duša v miru počiva!

Kakor pové „šematizem za leto 1892.“ šteje krška škofija 24 dekanij, 433 duhovnikov in 347.301 katoličanov. Med 24 dekanijami je 6 čisto slovenskih, 5 slovensko-nemških in 13 nemških, 10 slovensko-nemških in 34 nemških župnij (far). — Vsega vkup je 345 župnij (far); od teh jih je praznih 78. Ekspozitur je 6, od teh 5 praznih. Kaplanij je 161, med temi 105 praznih. Kot dušni pastirji deluje 321 duhovnikov; v drugih službah jih je 78. Vpokojenih in bolnih duhovnikov je 34. — Cerkvâ in kapelic je vkup 1014. — Naš premil. g. knez-škof Jožef so 60. krški škof. — Stolnih korarjev je 8, med njimi so 4 zlatomašniki. — Bogoslovcev (teologov) je 50. — V dijaškem semenišču „Marianum“ je 121 dijakov. — Moških samostanov je 10 z 203 redovniki; ženskih samostanov 15 z 224 redovnicami (nunami). — Med duhovniki je 30 zlatomašnikov, t. j. takih, ki so že več kakor 50 let duhovniki.

Zahvala in prošnja do naših čč. gg. dopisnikov.

Našim marljivim gg. sotrudnikom-dopisnikom izrekamo tem potom našo najprisrčnejšo zahvalo za dosedanjo podporo ter jih uljudno prosimo, da bi nam blagovolili tudi v prihodnje ostati zvesti in redno poročati vse, kar se zanimivega in za naše gibanje važnega godi po drugih krajih slovenske Koroške, ob enem pa lepo prosimo, naj nam pošiljajo kolikor mogoče kratke dopise, ker nam dohaja za vsako številko mnogo gradiva, kterega odlašati ne smemo, da se gospodom dopisnikom ne zamerimo, priloge pa vsakemu listu tudi dodajati ne moremo, ker bi nam to provzročevalo prevelike stroške, koje zmagovati bi nam konečno le ne bilo mogoče.

S spoštovanjem

Uredništvo.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pliberk in okolico ima v nedeljo 21. svečana 1892 v gostilni gospe Pacherjeve v Globasnici ob 3. uri popoldne svoj **letni občni zbor** s sledečim vspešnim: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Volitev novega odbora. 4. Vpisovanje novih udov in vplačevanje udnine. 5. Slučajni navseti. — Po dokončanem rednem zboru pa bode **beseda** z raznimi govori in petjem. Da se tega zborovanja udeležijo vsi udje in oni slovenski rodoljubi in one rodoljubne slovenke, ki hočejo k tej družbi pristopiti, vabi najprijaznejše

odbor.

Vabilo

k **občnemu zboru hranilnice in posojilnice v Velikovcu**, ki se bode vršil v nedeljo dne 21. februarja t. l. ob 1/2. uri popoldne v gostilni g. Plešivčnika po navadnem dnevnem redu. — K temu zboru uljudno vabi vse ude in zadružnike

ravnateljstvo.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za slovensko Ziljsko dolino in faro Vrata ima dne 21. febr. 1892 v gostilni g. Fr. Janaha na Ziljski Bistrici ob 1/2. uri popoldne svoj **letni občni zbor** s tem-le sporedom: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3. Volitev novega načelnikstva. 4. Slučajni predlogi. — Po končanem rednem zboru pa bode **beseda** s poučljivim in šaljivim govorom. — Častite ude naše podružnice in one, kteri želijo k tej koristni družbi pristopiti, vabi najuljudnejše

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitru	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	7	—	8	70
rž	6	60	8	25
ječmen	4	20	5	25
oves	2	35	3	—
hejda	4	95	6	20
turšica (sirk)	4	—	5	—
pšeno	6	80	8	50
fižol	—	—	—	—
repica (krompir)	1	15	1	75
deteljno seme	—	—	—	—

Sladko seno je po 2 gld. 30 kr. do 2 gld. 70 kr., kisló 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 10 kr., slama po 1 gld. 50 kr. meterski cent (100 kil). Frišen speh je po 55 do 60 kr. kila, maslo in puter po 90 do 100 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 33 do 35 gld. stari cent.

Naznanilo.

Hranilnica in posojilnica v Šmihelu nad Pliberkom naznanja vsem č. g. zadružnikom, da bode dne 25. svečana, t. j. na dan sv. Matije, ob 8. uri zjutraj v gostilni pri Šercarju imela svoj **letni občni zbor**. — Zavoljo važnih pogovorov prosi za obilno udeležbo

Odbor.

Loterijske srečke od 6. februarja.

Linc	32	37	13	51	45
Trst	24	32	69	2	41

V zalogi tiskarne družbe sv. Mohorja v Celovcu dobiti je v mali obliki molitev:

Tri božje čednosti,

kakor so jih slovenski verniki na Koroškem povsod navajeni. — 100 iztisov velja 30 kr., po pošti prejetih 40 kr.

Osebe, ki prihajajo mnogo z ljudstvom v dotiko, morejo si brez truda zagotoviti

lep zaslužek,

ki se spreminja v stalen letni dohodek in se more uživati do smrti. Kapitala za to ni treba, pač pa mora dotičnik znati razločno slovenski pisati. — Občinski tajniki, gostilničarji, trgovci, cestarji, dacarji, občinski slugi in dimnikarji imajo posebno priložnost okoristiti se s tem zaslužkom. Pisma pošiljajo naj se pod šifro „J. Z. 31“ poste restante v Ljubljano.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo,

plugi, brane, poljski valjarji, sejalnice, stroji za košnjo, za preobračanje sena, konjske grablje, tlačilnice za seno, mlatilnice, pretresalnike, premikalnice trijerji, žitne čistilnice, koruzne robkalnice, rezalnice, ročni mlini, repoznice, sadni mlini, sadne stiskalnice, mečkalnice za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olje, stroji za peronosporo, sadne lupilnice, sušilnice za sadje in zelenjad, sesalke za vino, uprava za kleti, sesalke za vodnjake, okrožne pile (žage), decimalne tehtnice, vozovi za živino, separatorji za mleko, dvigalnice za sode, stroji za vrtnanje avtomatične stiskalnice za sladko krmo, perilnice, stroji za čiščenje prediva itd.

Vse izvrstno delo, po nizkih tovarniških cenah. Poroštvo; ugodni pogoji za plačevanje; čas poskušnje!

Tovarna za kmetijske in vinorejske stroje

Ign. Heller na Dunaju,

II. Praterstrasse 78.

Ceniki z mnogimi podobami na 144 straneh v nemškem, slovenskem in laškem jeziku se dobijo na željo zastonj.

Pošteni zastopniki se povsodi sprejemajo.

„Pavliha“ ilustriran humoristični list

(edini slovenski šaljivo-zabavni list)

izhaja 15. in 30. dan vsakega meseca

ter velja 1 gld. za četrt leta.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Krakovski nasip št. 18, I. nadstropje.

Na znanje!

Za predpust in veliko noč se dobi **najlepša pšenična moka štev. 0** v vrečah po 25 kil boljši kup ko povsod drugod pri „**sladkornem klobuku**“, Burggasse št. 12. in pa

pri „**zlatem vencu**“, na starem trgu št. 19.

F. MUSSI,

trgovec s tržaškim blagom v Celovcu.

Tinktura za želodec,

ktero prireja **GABRIJEL PICCOLI**, lekarnar „pri angelju“ v Ljubljani, Dunajska cesta, je mehko, učinkujoče, delovanje prebavnih organov ureja joče sredstvo, krepča želodec, ter pospešuje telesno odprtje. — Razpošilja jo izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček z 12 steklenicami velja gld. 1.36, z 55 steklenicami, 5 kilogramov teže, velja gld. 5.26. Poštino plača naročnik. Po 15 kr. stekleničico razprodajajo lekarne v Celovcu Thurnwald in Egger, v Beljaku dr. Kumpf in Scholz, v Trbižu Siegel.

Močnega učenca,

ki je ljudsko šolo že dovršil, sprejme v svojo delavnico Peter Šajnik, pilar v Borovljah.

Ilen Jeglič,

trgovec in čebelar na Selu, pošta Lesce pri Bledu, priporoča slavnemu občinstvu in čebelarjem najzlahotnejši med (strd), garantiran pitaneec v škatljah po 5 kil, kila po 52 kr., ki se pošiljajo proti poštnemu povzetju. Dalje prodaja pravi, natorni **brinjevec** po 1 gld. 20 kr. liter, **slivovko** dve leti staro po 1 gld. liter, staro dolensko in hrvaško **vino** iz najbolj znamenitih krajev, liter po 22, 24 in 26 kr. v sodih. Na zahtevanje se pošljejo tudi uzorci.

Proč z navadno kavo, kupujte

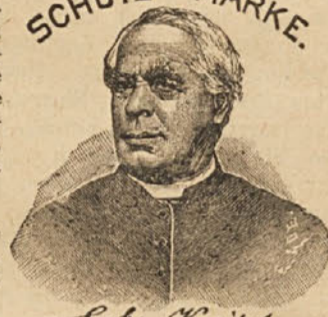
Kneippovo sladno kavo,

ki jo izdeluje za Avstro-Ogersko po naročilu g. župnika **Seb. Kneippa** edino le tovarna

bratov Ölz v Bregencu na Bodenskem jezeru.

Velečast. gosp. župnik **Kneipp** se je odločno izrekel zoper bobovo kavo, kakor jo zdaj v prodajalnicah kupujemo in uživamo. Tista je sad strupenega drevesa, ne daje telesu nobene moči, razburja le živce, ker je strupena, ter izvaja še druge jedi na pol prebavljene iz želodca. Kneippova kava pa ima **veliko redilno moč**, pomiri živce in je dosti **boljši kup**. Komur bi se ta kava ne zdela dovolj okusna, naj jej pri-meša nekoliko

SCHUTZ - MARKE.

Ölzove kave,

in ne bo skoraj poznal razločka od navadne kave. Pil bo pa potem redilno, zdravo in ceno kavo.

Kako se ta kava kuha, to se bere že v naših zavojih. Kdor kupuje, naj pazi, da dobi pravo blago, ki ga pozna na tem: zavoji so štirivoglati in rudeči, **bratov Ölz**, varnostna marka, ponvica, **podoba** in **podpis** župnika Kneippa. Ölzova kava nosi naše ime in ponvo.

Dobi se v vseh boljših specerijskih prodajalnicah v Celovcu.

Bratje Ölz,

tovarna za Kneippovo sladno kavo v Bregencu.

Ustanovno leto 1820.

Srebrna svetinja v Parizu 1878.

Čast. diploma na Dunaju 1873.

Insam in Prinoth

Št. Urh

v Gröden, Tirolsko

se priporočata za

cerkvena dela

iz lesa

kakor: altarje, prižnice, spovednice, krstišča, postaje pri križevih potih, svetnike, božične jaslice itd.

Vse prav po ceni.

Ceniki se pošljejo zastonj.

Janez Tschernitz v Celovcu.

Dunajske ulice (Wienergasse).

Velika zaloga

sukna in tkanin iz Brna, Liberce, Jägerndorfa itd.

Toskin, peruvijan,

navozne odeje, Graški in kranjski ševijot,

domače sukno (loden) koroško, tirolsko,

štajersko za jesen in zimo.

Posteljne in štepane odeje iz flanela.

Konjske odeje (koci).

Prtenina (platno) in kotenina

v vseh oblikah.

Na drobno in na debelo.